

it zos

mensen maken het verschil

WHITEPAPER MITZ

Betrouwbare gegevensuitwisseling in de zorg
vraagt om een veilig en actueel toestemmingsregister
Alles over de implementatie van Mitz in uw zorgorganisatie

Geschreven door:

Itzos

In samenwerking met Intersystems en VZVZ

 InterSystems®
Creative data technology

INLEIDING

Een goede en betrouwbare gegevensuitwisseling is cruciaal voor een goede kwaliteit van zorg, continuïteit van zorg en kwaliteit van leven. Het is van groot belang voor patiënten dat u als zorgprofessional tijdig over de adequate, actuele en uniforme informatie beschikt om effectief zorg te kunnen verlenen. Daarnaast dient u ook uiterst zorgvuldig om te gaan met de informatie van uw patiënten. Dit om de vrije toegang tot zorg te blijven garanderen en de privacy te beschermen.¹

Vertrouwen patiënt en arts

De patiënt moet erop kunnen vertrouwen dat informatie die hij of zij aan u, als de zorgverlener, verschaft niet zonder zijn of haar toestemming of zonder dat de wet het toestaat met anderen wordt gedeeld. Het medisch beroepsgeheim, ofwel de geheimhoudingsplicht waarborgt dit. Deze plicht strekt er niet alleen toe de patiënt te beschermen op individueel niveau (privacy van de patiënt) maar dient ook het algemeen belang waar het gaat om de toegankelijkheid van de zorg (Artikelen 7:457 BW, 272 Sr, 218 Sv en 88 Wet BIG). Wanneer er toestemming nodig is voor het uitwisselen van patiëntgegevens en wanneer niet, verschilt. De regels die daarbij gelden, zijn namelijk verankert in verschillende wetten.

De uitwisseling van patiëntgegevens is voornamelijk geregeld in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Uitvoeringswet AVG (U)AVG), de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO), en in de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg (Wabvpz).

Voor het elektronisch delen van medische gegevens is dus vaak toestemming van de patiënt nodig. Deze toestemmingskeuzes bijhouden gebeurt nu bij de zorgaanbieders dat veel werk is. Het gebeurt verschillend, herhalend en regelmatig handmatig, wat inefficiënt is. Dit heeft tot gevolg dat de patiënt uiteindelijk geen regie en ook geen goed overzicht over haar eigen toestemmingskeuzes heeft.

¹ (kamerbrief; Herijking Grondslagen voor gegevensuitwisseling in de zorg (9 mei 2022).

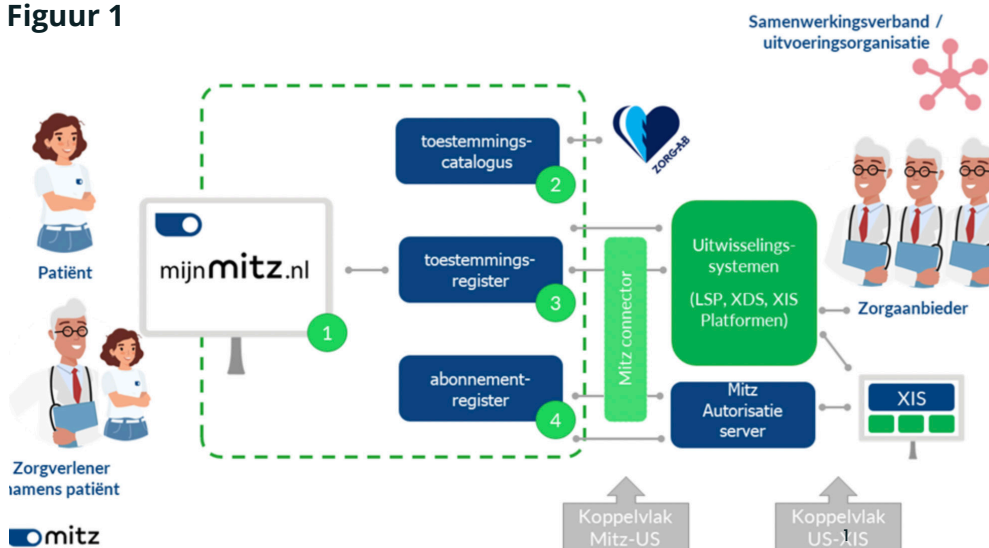
MITZ

Er is daarom een nieuw proces voor het registreren van deze toestemmingskeuzes ontwikkeld, waarbij iedere Nederlander zelf zijn/haar keuzes kan invoeren en beheren via de online voorziening Mitz. Mitz is een generieke online voorziening waar de toestemmingskeuzes van iedere Nederlander voor álle zorgsectoren kunnen worden vastgelegd bij alle systemen die digitaal medische gegevens uitwisselen.² Het is een initiatief van koepelorganisaties van zorgverleners, waaronder VZVZ,³ en Patiëntenfederatie Nederland voor een praktische oplossing voor het toekomstvast regelen van toestemmingen. Het VZVZ Servicecentrum is hierbij hoofdverantwoordelijk voor het beheren, (door)ontwikkelen en implementeren van Mitz en de dienstverlening aan de gebruiker (vaak de patiënt), zorgaanbieder en uitwisselingssystemen.

HOE WERKT MITZ?

Mitz en haar stakeholders kun je weergeven zoals in figuur 1.

Figuur 1

2 De scope van Mitz betreft bij aanvang alleen de situatie waarin medische gegevens beschikbaar worden gesteld door zorgaanbieders aan andere zorgaanbieders via een EPD. Mitz gaat (nog) niet over toestemmingen aan zorgaanbieders om gegevens te delen ten behoeve van kwaliteitsbevordering of wetenschappelijk onderzoek. Dat wordt voor een volgende versie van Mitz wel onderzocht. Mitz gaat ook niet over toestemmingen om gegevens uit te wisselen met een persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO).

3 De Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ) is een vereniging van koepelorganisaties in de Nederlandse gezondheidszorg en van hun patiënten. VZVZ vervult drie kernfuncties. Ten eerste is VZVZ een kennis- en expertisecentrum voor interoperabiliteit. Ten tweede beheert VZVZ de ontwikkeling en uitvoering van afsprakenstelsels en generieke voorzieningen voor haar opdrachtgevers. Ten derde stelt VZVZ zich op als coördinator van netwerken van uitwisselingen zoals het Landelijk Schakelpunt (LSP).

Mitz, met mijnmitz.nl als publiekstoegankelijke online portaal, is via de zogeheten koppelvlakken verbonden met de verschillende gangbare uitwisselingssystemen (US) met de zorgaanbieders. Dit zijn zowel de zorgaanbieders die het patiëntendossier hebben als de zorgaanbieders die het dossier willen raadplegen. De uitwisselingssystemen zijn hierbij cruciaal.

Hoe is Mitz opgebouwd?

Mitz zelf omvat een toestemmingscatalogus met rubricering naar zorgaanbieder, gegevensset en zorgverlener. Verder is er een toestemmingsregister, een abonnementregister en een autorisatieserver. Het koppelvlak van de uitwisselingssystemen met Mitz wordt aangeduid als Mitz-US.

De toestemmingsapplicatie (1)

Dit is de responsive website (mijnmitz.nl) waar burgers rechtstreeks of vanuit een externe omgeving op een laagdrempelige manier met single sign-on van DigiD hun toestemmingskeuzes vastleggen.

De toestemmingscatalogus (2)

Deze catalogus bevat de toestemmingsmogelijkheden voor de patiënt.

Er zijn 3 keuzes beschikbaar:

- Al je eigen zorgaanbieders mogen delen
- Geen enkele zorgaanbieder mag delen
- Bepaalde zorgaanbieders mogen delen

Het toestemmingsregister (3)

In het toestemmingsregister kunnen alle actuele toestemmingskeuzes van alle Nederlanders veilig opgeslagen en gecontroleerd worden.

Het abonnementregister (4)

Dit register bevat de abonnementen van zorgaanbieders op hun patiënt, zodat zij genotificeerd kunnen worden over wijzigingen in relevante toestemmingskeuzes gedaan door de patiënt.

KOPPELVLAKKEN MET UITWISSELINGSSYSTEMEN

Mitz, met mijnmitz.nl als publiekstoegankelijke portaal, is via de zogeheten Mitz Connector verbonden met de verschillende gangbare uitwisselingssystemen (US) met de zorginformatiesystemen (XIS).

Voorbeelden van XISsen zijn die van de huisartsen (HIS), de ziekenhuizen (ZIS/EPD), de GGZ-instellingen (EPDECD) en voor de apotheken (AIS).

Deze systemen voor de dossier houdende zorgaanbieder worden gebouwd, geïmplementeerd en onderhouden door verschillende IT-leveranciers.

Ook de XIS-voorzieningen van de raadplegende zorgaanbieders kunnen aansluiten op de uitwisselingssystemen. Hiervoor zijn er een aantal mogelijkheden, bijvoorbeeld het Landelijk Schakelpunt (LSP), een zorginfrastructuur van VZVZ, waar zorgverleners op aan kunnen sluiten of via XDS (Cross-enterprise Document Sharing): een internationale standaard voor digitale gegevensuitwisseling van IHE (Integrating the Healthcare Enterprise).

Er komen steeds meer van deze zorgplatformen, waarbij de uitwisseling van data tussen verschillende XIS-voorzieningen van de zorgaanbieders wordt geregeld.

Dat is in een notendop de architectuur van Mitz, maar hoe werkt het nu eigenlijk?

DE WERKING VAN MITZ

Er zijn drie basisstappen die de functionaliteit van Mitz beschrijven

Stap 1: Het vastleggen van een toestemmingskeuze door de patiënt

Dit is de responsive website (mijnmitz.nl) waar burgers rechtstreeks of vanuit een externe omgeving op een laagdrempelige manier met single sign-on van DigiD hun toestemmingskeuzes vastleggen.

STAP 2: HET RAADPLEGEN VAN HET TOESTEMMINGSREGISTER

De zorgaanbieder wil gegevens van zijn patiënt opvragen. Hij stelt - via het XIS - een vraag aan het US (het uitwisselingssysteem). Hierop zal het US bij Mitz opvragen bij welke zorgaanbieders gegevens aanwezig zijn die mogen worden opgevraagd. Dit heet de open autorisatievraag.

Als dit gebeurt is kan het US de gegevens bij deze zorgaanbieder (ZA) opvragen. Het US, gekoppeld aan de dossierhoudende

ZA controleert dan bij Mitz of de patiënt toestemming heeft gegeven voor het beschikbaar stellen van deze informatie aan de vragende ZA. Dit heet de gesloten autorisatievraag.

Dit opvragen/raadplegen, het toestemming-systeem, gaat via de 'opt-in'- methode zoals weergegeven is in figuur 3 en 4. Dit is wezenlijk anders dan de ook getoonde 'opt out'-methode waarvan het donorregister gebruik maakt. Is de toestemming er, wordt de vraag doorgestuurd naar de dossierhouder.

Deze stap kan ook alleen via de gesloten autorisatievraag, indien de US al weet bij wie de gegevens aanwezig zijn, oftewel de dossierhouder.

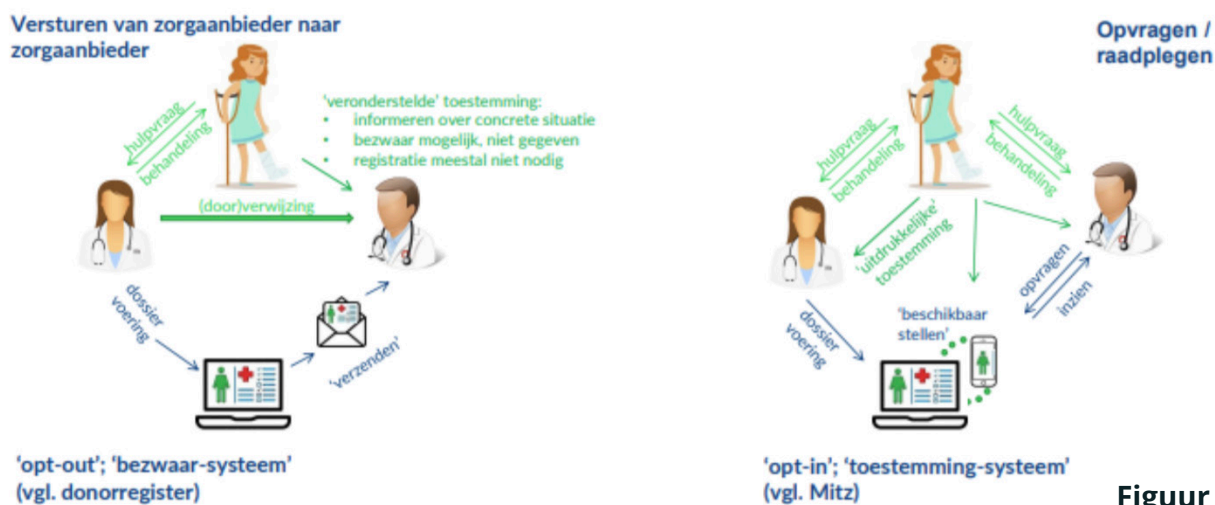
Patienten zien in MijnMitz welke zorgaanbieders een autorisatievraag hebben gesteld: het 'checken'.

De open en gesloten autorisatievraag vanuit US

Figuur 3

Toestemming en bezwaar

Figuur 4

STAP 3: WIJZIGINGEN IN TOESTEMMINGSKEUZES

Belangrijke onderdelen van het proces zijn de abonnementen en notificaties. Indien de ZA is aangesloten op de US kan de zorgaanbieder een abonnement nemen op de toestemmingskeuzes (inclusief wijzigingen) van zijn patiënten met een medisch dossier. Iedere keer wanneer de patiënt zijn keuze bepaalt of wijzigt krijgt de ZA automatisch een notificatie in zijn systeem. Dit kan betekenen dat de patiënt dan het dossier wel of niet meer beschikbaar stelt. Voor de ZA betekent dit minder administratieve rompslomp om te achterhalen of de patiënt toestemming heeft gegeven voor inzage in het dossier.

Dit is in het kort hoe Mitz werkt.

Wat zijn nu de voordelen van Mitz?

VOORDELEN MITZ

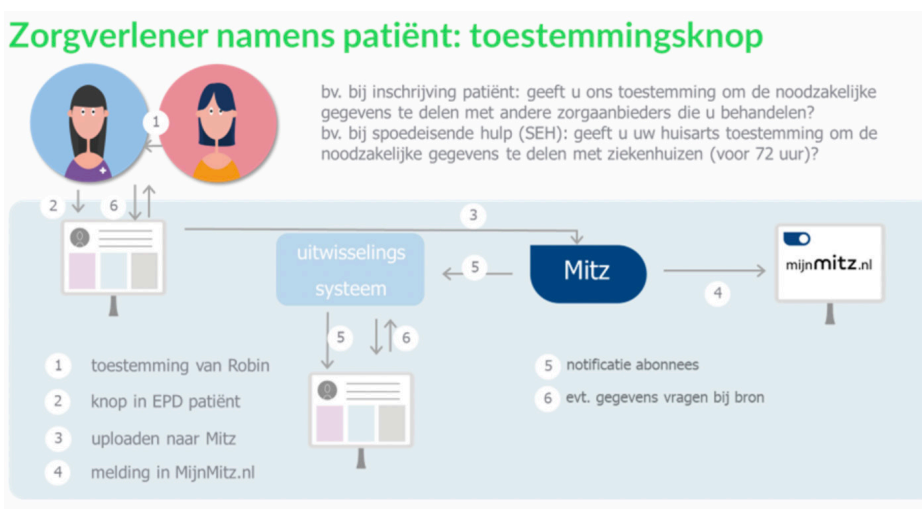
VERMIJDEN MOEILIJKE EN ZWARE AANSLUITVOORWAARDEN

Het gebruik van Mitz via de US is met name bedoeld voor huisartsen, apotheken en kleinere instellingen om moeilijke en zware aansluitvoorwaarden te vermijden. Grotere instellingen willen vaak hun toestemmingen centraal organiseren en niet per bronstelsel regelen.

SNEL GEREGELD IN GEVAL VAN NOOD

Met behulp van de toestemmingsknop ⁴ (zie figuur 6) is het mogelijk om in een spoedsituatie zorgdata uit te wisselen, ondanks dat een persoon daarom een willekeurige reden geen toestemming voor heeft verleend. Deze oplossing biedt uitkomst wanneer iemand plotseling terechtkomt bij een andere huisarts. Op de huisartsenpost of SEH krijgt de patiënt te horen dat de medische gegevens niet voorhanden zijn; er is geen toestemming verleend deze te delen door de huisarts. Voor een goede diagnose en eventuele behandeling zijn die gegevens dringend nodig. De waarnemende arts kan met instemming van de patiënt ter plekke alsnog toestemming krijgen voor een tijdsbestek van 72-uur. Indien de persoon in kwestie die toestemming wil handhaven, zal hij of zij dit via een reguliere behandelaar moeten doen of dit zelf via mijnmitz.nl moeten aangeven voor alle zorgverleners.

Let wel, indien de patiënt jonger is dan 16 jaar, is het gebruik van de toestemmingsknop alleen mogelijk als de ouder of voogd aanwezig is en dit mondeling is bevestigd aan de zorgverlener.

Figuur 6

⁴ oftewel raadplegersknop,
<https://www.mitz-toestemming.nl/kennisbank/functionariteiten/toestemmingsknop>

MITZ VOORKOMT CHAOS

Mitz is ontstaan om chaos te voorkomen in de toestemmingsregistratie. Met Mitz behoudt de patiënt de regie over zijn eigen zorgdata, volgens de actuele wet- en regelgeving. Ieder moment kan automatisch gecontroleerd worden wie waarvoor toestemming heeft verleend.

Daarmee **ontlast** Mitz de administratieve voorzieningen bij de zorgaanbieders bij wie de individuele patiënten en cliënten hun wensen met betrekking tot het delen van hun zorgdata kenbaar hebben gemaakt.

VEILIG EN BESCHIKBAAR

Mitz voldoet aan alle relevante security specificaties zoals NEN 7510, 7512:2022, 7513 voor iedereen beschikbaar via een smartphone of via een PC-desktop of laptop.

Een US dat wil aansluiten op Mitz moet voldoen aan het Mitz Afsprakenstelsel en het Programma van Eisen Aansluiten Uitwisselingssystemen (PvE AUS).

GEKOPPELD AAN ALLE ZORG INFORMATIE SYSTEMEN

Mitz, met mijnmitz.nl als publiekstoegankelijke portaal, is via de zogeheten koppelvlakken verbonden met de verschillende gangbare uitwisselingssystemen. Voorbeelden hiervan zijn Platform XIS; het Landelijk Schakelpunt (LSP) van VZVZ of via XDS (Cross-enterprise Document Sharing)

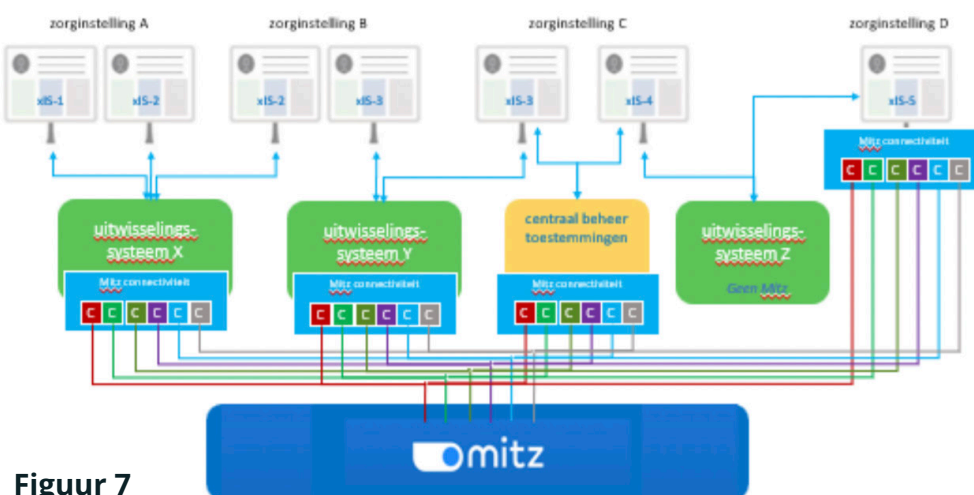
UITDAGINGEN MITZ

UITWISSELINGSSYSTEEM NIET AANGESLOTEN OP MITZ

Wat nu als een zorginstelling gebruik maakt van een uitwisselingsysteem dat niet is aangesloten op Mitz? Dan kan de zorginstelling niet gebruik maken van de vele voordelen van Mitz. De instelling moet dan op een andere manier het toestemmingsproces regelen.

VEEL KOPPELINGEN NODIG

Mitz is via de koppelvlakken gekoppeld met de verschillende Uitwisselingsystemen. Dat zijn vaak meerdere koppelvlakken tussen Mitz en 1 US zoals weergegeven in Figuur 7. Dit is lastig te beheren en heeft meer risico op uitval en beveiligingsproblemen.

Figuur 7

Mitz, als een Software as a Service (SAAS) koppelt aan de Mbox, die dan zelf koppelt met de verschillende Uitwisselingsystemen.

De Mbox werkt indirect als toestemmingsregister met dezelfde functionaliteiten als bij Mitz zoals de open

VOORDELEN MBOX

DE MBOX ALS HUB – EENVOUD EN GEMAK VOOR ZORGVERLENER EN MITZ

De in het programma van eisen voor de online toestemmingsvoorziening Mitz verwoorde aansluitingen aan uitwisselingsystemen omvatten functionele-, niet functionele- en organisatorische eisen. De Mbox geeft richting Mitz invulling aan de functionele- en niet functionele eisen. Itzos geeft invulling aan de organisatorische eisen namens de zorgverleners (en evt. leveranciers van bronssystemen). Met deze invulling voldoet de Itzos aan alle eisen die gesteld worden in het afsprakenstelsel en levert met de Mbox een gekwalificeerde oplossing. Verder wordt security en het beheer van certificaten de zorgverlener uit handen genomen.

MBOX WERKT MET SIMPELE VRAGEN

Zoals al gezegd werkt de Mbox als een hub tussen de uitwisselingsystemen en de Zorginstellingen. Dat is een voordeel voor Mitz en de Zorgverlener omdat het dan niet zelf hoeft te koppelen aan alle verschillende uitwisselingsystemen, wat de beheerlast bij Mitz en de zorgverlener verlaagt. Met behulp van een versimpelde vragen-techniek heeft de Mbox deze connectiviteiten doorgezet naar Mitz. De oplossing kan gebruik maken van bestaande integraties (o.a. op basis van HL7 ADT berichten) om de connectie met Mitz te leggen. Dit is een eenvoudiger proces voor zowel de Uitwisselingsystemen en de zorginstellingen. Doordat de Mbox een SAAS oplossing is, is het aansluiten op de centrale Mitz voorziening relatief eenvoudig. Ook voor de leveranciers van de zorginformatiesystemen is het mogelijk om via de Mbox om Mitz aan te sluiten.

ZORGVERLENER ZONDER UITWISSELINGSSYSTEEM OOK

Doordat de Mbox ook kan aansluiten op het systeem van de zorgverlener is nu een tussenpartij, het uitwisselingsstelsel, niet nodig indien een zorgverlener deze niet heeft.

MITZBOX VOLDOET AAN DE WET- EN REGELGEVING

De Mbox voldoet aan dezelfde wet- en regelgeving als Mitz.

ADDITIONELE FUNCTIONALITEITEN MBOX

De huidige Mbox werkt waarvoor die gemaakt is: als hub tussen Mitz en de zorgverlener.

- Dashboard voortgang Mitz-registraties zodat het uitwisselingsstelsel weet hoeveel patiënten zich wel of niet geregistreerd hebben bij Mitz
- Toestemming inzage patiënt beschikbaar voor zorgverlener via het Mbox zoekscherm

In de toekomst zal de Mbox, in overleg met klanten, worden uitgebreid.

Conclusie

Mitz is het antwoord op de vraag hoe er in de zorg een veilige gegevensuitwisseling tussen zorgverleners onderling plaats kan vinden. Als centraal toestemmingsregister dat werkt op basis van vragen, abonnementen en notificaties zorgt Mitz hiervoor.

In combinatie met de Mbox, is het mogelijk voor Mitz, de Uitwisselingsstelsels en de zorgverleners een beheersbaar en veilig toestemmingsregister te creëren waarbij de veiligheid van de patiëntinformatie centraal staat.

Wilt u meer informatie over de Mbox en/of Mitz in het algemeen? Neemt u dan contact op met Itzos.